

Договір позики від єдиного акціонера у товаристві з обмеженою відповідальністю з одним учасником - представництво компанії та необхідна форма правових дій

Igor Kyrzczewski · 12.01.2026 · Księgowość – Spółki

Вступ

У товариствах з обмеженою відповідальністю з єдиним учасником прийнятою практикою є надання позик компанії єдиним акціонером. Такі transactions мають податкові переваги (звільнення від ППЦ), але підлягають специфічним правилам представництва та юридичної форми згідно з Кодексом комерційних компаній (КЗК). Неправильне виконання угоди може призвести до її недійсності. У цій статті пояснюється, як правильно укласти кредитну угоду від єдиного акціонера, який також є членом правління.

Юридична основа

Основні положення містяться в **статті 210 КЗК**:

- **§ 1** – стосується ситуацій, коли акціонер є членом багаточисельного правління (або коли інший орган діє від імені компанії). У таких випадках юридична дія з цим акціонером вимагає представництва компанії наглядовою радою (якщо вона існує) або уповноваженим, призначеним рішенням акціонерів.
- **§ 2** – надає *lex specialis* для товариства з обмеженою відповідальністю, де єдиний акціонер також є єдиним членом правління (або коли керівництво є одноособовим, виконаним цим акціонером). У таких випадках правова дія між акціонером та компанією вимагає **форми нотаріального акта** під

загрозою недійсності.

Це положення має на меті забезпечити контроль за транзакціями, в яких виникає конфлікт інтересів (та ж сама особа діє з обох сторін).

Типова ситуація: Єдиний акціонер = Єдиний член правління

В більшості товариств з обмеженою відповідальністю з єдиним учасником єдиний акціонер також є президентом правління (одноособове управління).

У такому випадку:

- Кредитна угода укладається **у формі нотаріального акта**.
- Єдиний акціонер підписує угоду **з обох сторін**:
 - як позикодавець (від свого власного імені),
 - як представник компанії (президент правління).
- **Не є необхідним та й неможливо** призначити уповноваженого чи залучити наглядову раду – стаття 210 § 2 КЗК виключає механізм згідно § 1.
- Нотаріус зобов'язаний повідомити реєстраційний суд про юридичну дію (стаття 210 § 3 КЗК). Це повідомлення не вимагає внесення до КРС, а лише інформацію.

Примітка: Проста письмова форма є недостатньою – угода, укладена без нотаріального акта, є недійсною.

Коли можна призначити уповноваженого?

Призначення уповноваженого припустиме лише в ситуаціях, які відхиляються від класичного товариства з єдиним учасником:

- Керівництво є **багаточисельним**, а позикодавець є одним із членів правління (навіть якщо він володіє 100% акцій).
- У цьому випадку **стаття 210 § 1 КЗК** є застосовною – компанія представлена уповноваженим, призначеним рішенням акціонерів (у товаристві з єдиним учасником рішення приймає сам акціонер) або

наглядовою радою (якщо вона була створена).

- Угода тоді може бути укладена в простій письмовій формі (нотаріальний акт не є обов'язковим).

У чистому товаристві з єдиним учасником з одноособовим управлінням призначення уповноваженого не є рішенням – форма нотаріального акта є обов'язковою.

Податкові та практичні аспекти

- **Податок на цивільно-правові дії (ППЦ):** Кредит, наданий компанії акціонером, який володіє щонайменше 25% акцій (а в товаристві з єдиним учасником – 100%), **звільняється від ППЦ** на підставі статті 9 пункту 10 літери б) Закону про ППЦ.
- **Нотаріальні збори:** Нотаріальний збір залежить від суми кредиту (максимальна ставка становить 1/2 мінімальної заробітної плати + ПДВ за кожен розпочату сторінку акту). Варто порівняти пропозиції нотаріусів.
- **Документація:** Рекомендується прикласти графік погашення до угоди та вказати відсоткову ставку (якщо така є). Відсутність відсотків може викликати сумніви щодо винагороди за кредит.

Рекомендації для клієнтів

1. Якщо є сумніви щодо складу правління – перевірте актуальний витяг з КРС.
2. Завжди обирайте форму нотаріального акта в типовому товаристві з єдиним учасником – це усуває ризик недійсності.
3. Консультуйтеся з бухгалтерською службою щодо врегулювання відсотків (дохід/податкові витрати) та можливих випадків тонкої капіталізації (обмеження витрат на відсотки).
4. Документуйте всі транзакції з акціонером – це полегшує податкові перевірки та можливі трансформації компанії.

Резюме

Кредитна угода від єдиного акціонера в товаристві з обмеженою відповідальністю є простою та вигідною формою фінансування, за умови дотримання вимог статті 210 КЗК. У найпоширенішій конфігурації (один акціонер = один президент) достатньо нотаріального акта з підписом однієї й тієї ж особи з обох сторін. Уникання цієї форми ризикує недійсністю угоди. У випадку більш складних структур управління (багаточисельне управління, наглядова рада) – розгляньте призначення уповноваженого.

Джерела:

- Закон від 15 вересня 2000 року – Кодекс комерційних компаній (узагальнена версія, Журнал законів 2024, пункт 1044, із змінами)
- Закон від 9 вересня 2000 року про податок на цивільно-правові дії

У разі законодавчих змін, будь ласка, звертайтеся до офісу для отримання оновлень.